

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä joulukuuta 2018

1222/2018

Valtioneuvoston asetus

vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (195/2002) 1, 2, 6, 9, 14, 16 a, 17, 20, 23 a, 24–26, 26 a, 27, 27 a, 28, 31 b, 32, 34 ja 36 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 § osaksi asetuksissa 275/2005 ja 126/2015, 2 § asetuksissa 776/2015 ja 738/2017, 6 ja 20 § asetuksissa 267/2009 ja 126/2015, 9 § asetuksissa 400/2011, 475/2013, 126/2015, 776/2015 ja 738/2017, 14 § osaksi asetuksissa 538/2007, 475/2013, 126/2015 ja 738/2017, 16 a, 17, 25, 26 a ja 32 § asetuksessa 776/2015, 23 a § asetuksissa 400/2011 ja 126/2015, 24 § asetuksissa 400/2011, 126/2015 ja 738/2017, 26, 27 a ja 36 § asetuksessa 126/2015, 27 § asetuksissa 538/2007, 126/2015 ja 738/2017, 28 § asetuksissa 267/2009, 400/2011 ja 126/2015, 31 b § asetuksissa 275/2005, 776/2015 ja 738/2017 sekä 34 § asetuksissa 275/2005 ja 126/2015, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksesta.

Jos vaarallisen aineen kuljetus alkaa tai päättyy muualla kuin Suomessa, sovelletaan vaarallisen aineen rautatiekuljetukseen Suomessa tätä asetusta sekä Liikenne- ja viestintäviraston määräystä tai 4 §:ssä mainittuja kansainvälisiä sopimuksia. Vaarallisia aineita sisältävien rautatievaunujen vaihtotöissä, kokoonpanossa sekä vaunujen säilytyksessä ja siirroissa ratapihalla, satamassa ja muussa vastaavassa paikassa noudatetaan kansainvälisten sopimusten lisäksi tätä asetusta sekä Liikenne- ja viestintäviraston määräystä.

Jos rautatievaunu tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvaa vaarallisten aineiden kuljetusta suorittaessaan otetaan kuljetettavaksi johonkin muuhun kuljetusvälineeseen, tätä kuljetusvälinettä koskevat vaarallisten aineiden kuljetussäännökset ovat yksin voimassa tällä kuljetusvälineellä tapahtuvan matkan osuudella.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *VAK-lailla* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (719/1994);
- 2) *RID-määräyksillä* kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) (SopS 52/2006) liitteessä C olevia vaarallisten tavaroiden kansainvälisiä rautatiekuljetusmääräyksiä sellaisina kuin ne ovat Suomea sitovina voimassa;

3) *ADR-määräyksillä* vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista (ADR) tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 23/1979) määräyksiä sellaisina kuin ne ovat Suomea sitovina voimassa;

4) *VAK-direktiivillä* vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2008/68/EY;

5) *IMDG-säännöstöllä* ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A osan 1 säännössä määriteltyä säännöstöä, joka sisältää määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta kap-paletavarana aluksessa;

6) *Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä* vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annettua Liikenne- ja viestintäviraston määräystä;

7) *pakkauksella* vaarallisten aineiden kuljetukseen hyväksytyä pakkausta, IBC-pakka-usta ja suurpäälystä;

8) *säiliöllä* säiliövaunua, irrotettavaa säiliötä, monisäiliövaunua, MEG-konttia, UN-säiliötä ja säiliökonttia;

9) *irtotavarakontilla* kiinteiden aineiden kuljetukseen tarkoitettua yksikköä, jossa kul-jetettava aine on suorassa kosketuksessa sisäseinämien kanssa;

10) *paineastialla* kaasupulloa, putkiastiaa, kaasuaastiaa, pullopakettia ja suljettua kryoaastiaa;

11) *GCU-sopimuksella* rautatieyritysten välistä sopimusta tavaravaunujen käytöstä;

12) *kuljetettavista painelaitteista annetulla direktiivillä* kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/35/EU;

13) *ECM-todistuksella* rautatielain (304/2011) todistusta, joka on annettu sertifioidulle kunnossapidosta vastaavalle yksikölle.

6 §

Vaaralliset aineet matkatavarana

Yksityishenkilö saa kuljettaa käsimatkatavarana henkilökohtaiseen tai kotitalouden käyttöön taikka vapaa-ajan tai urheiluharrastuksiin tarkoitettuja pieniä määriä vaarallisia aineita, jotka on pakattu vähittäismyyntiä varten, sekä lisäksi enintään viisi litraa poltto-nesteitä uudelleentäytettävissä astioissa.

Matkatavarana kuljetettavat vaaralliset aineet eivät saa aiheuttaa kuljetuksessa haittaa tai vahinkoa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin kuljetuksiin ei sovelleta muita tämän asetuksen säännöksiä eikä Liikenne- ja viestintäviraston määräystä.

9 §

Kuljetuksen suorittaja ja liikkuvan kaluston kuljettaja

Kuljetuksen suorittajan velvollisuuksista säädetään VAK-lain 9 §:ssä. Ottaessaan vaa-rallisia aineita kuljetettaviksi kuljetuksen suorittajan ja liikkuvan kaluston kuljettajan on lähtöpaikalla:

1) varmistettava, että kuljetettavaksi annettuja vaarallisia aineita saa kuljettaa rautatiel-lä;

2) varmistettava, että lähettäjältä on saatu Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä vaaditut tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista ja että rahtikirjaan on liitetty vaaditut liitteet;

3) varmistettava silmämääräisesti, että vaunussa ja kuormassa ei ole ilmeisiä vikoja, vuotoja tai murtumia ja että niistä ei puutu varusteita;

4) varmistettava, että määräaika säiliöiden seuraavalle tarkastukselle ei ole umpeutunut; määräajan umpeuduttua säiliön saa kuljettaa tarkastettavaksi, hävitettäväksi tai sen sisältämän aineen hävittämistä varten Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä määrättyin ehdoin;

5) varmistettava, että vaunuja ei ole ylikuormattu;

6) varmistettava, että vaunuun on kiinnitetty VAK-lain 24 §:n nojalla määrätty suurliipukkeet, merkit ja oranssikilvet;

7) huolehdittava, että rataverkon haltijalla on kuljetuksen aikana nopea ja esteetön pääsy 16 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin; rataverkon haltija määrittelee tietojen välitystavan kuljetuksen suorittajan kanssa tekemässään rataverkon käyttösopimuksessa;

8) varmistettava, että Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä tarkoitetuissa tapauksissa kirjalliset turvallisuusohjeet on toimitettu liikkuvan kaluston kuljettajalle;

9) varmistettava, että kirjallisissa turvallisuusohjeissa määrätty varusteet ovat veturissa.

Liikkuvan kaluston kuljettajan on tutustuttava vaadittuihin kirjallisiin turvallisuusohjeisiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien on soveltuvin osin täytettävä rahtikirjojen ja muiden asiakirjojen perusteella tarkastamalla silmämääräisesti vaunu ja kontit sekä tarvittaessa kuorma. Velvollisuudet katsotaan täytetyiksi, jos tarkastukset suoritetaan kansainvälisen rautatiejärjestön UIC:n määrelehden 471-3 kohdan 5 mukaisesti.

Kuljetuksen suorittaja voi kuitenkin 1 momentin 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa luottaa muiden osapuolten hänelle antamiin tietoihin.

Jos kuljetuksen suorittaja havaitsee 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa laiminlyöntejä tai muita VAK-lain 11, 11 c, 11 d, 13, 13 a, 14 tai 14 a §:n taikka 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisia menettelyjä, kuljetuksen suorittaja ei saa toimittaa lähetystä eteenpäin ennen kuin säännösten ja määräysten vastaisuudet on korjattu.

VAK-lain 11 d §:n 2 momentissa tarkoitettujen junan ja vaunun turvalaitteet on pidettävä asianmukaisessa toimintakunnossa. Nämä laitteet ja muut turvajärjestelyt eivät saa estää pelastustoimintaa.

Kuljetuksen suorittajan on ilmoitettava tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista ja niiden sijainnista liikkuvan kaluston kuljettajalle. Näiden tietojen toimittamisesta vaihtotyötä varten vastaa vaihtotyön tekävä yritys.

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että kunnossapidosta vastaavalle yksikölle on annettu tarvittavat tiedot siitä, mitä säiliövaunun säiliöiden ja niiden varusteiden kunnossapidosta säädetään tavaravaunujen kunnossapidosta vastaavien yksiköiden sertifiointijärjestelmästä ja asetuksen (EY) N:o 653/2007 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EU) N:o 445/2011 5 artiklassa.

14 §

Säiliön sekä irtotavaravaunun ja -kontin täyttäjää

Säiliön sekä irtotavaravaunun ja -kontin täyttäjää koskevat seuraavat velvollisuudet:

1) hänen on varmistettava ennen säiliön täyttämistä, että säiliö ja sen varusteet ovat teknisesti moitteettomassa kunnossa;

2) hänen on varmistettava, että säiliön seuraava tarkastuspäivämäärä ei ole umpeutunut;

3) hän saa täyttää säiliötä vain sellaisella vaarallisella aineella, jonka kuljetukseen säiliö on hyväksytty;

4) hänen on säiliötä täyttäessään otettava huomioon viereisiä säiliöosastoja koskevat 24 §:n 2 momentin nojalla annetut määräykset;

- 5) säiliötä täyttäessään hänen on otettava huomioon täytettävän aineen suurin sallittu täyttöaste tai suurin sallittu massa tilavuuden litraa kohti;
- 6) säiliön täyttämisen jälkeen hänen on varmistettava, että sulkimet ovat suljetut ja vuotamattomat;
- 7) hänen on varmistettava, ettei täytettävästä aineesta ole jäänyt vaarallisia jäänteitä hänen täyttämiensä säiliöiden ulkopinnalle;
- 8) hänen on varmistettava, että edellytetyt oranssikilvet, suurlipukkeet, varoituslipukkeet sekä muut merkit ja vaihtotyölipukkeet on kiinnitetty säiliöihin, irtotavaralla kuormattuihin vaunuihin sekä kontteihin, valmistellessaan vaarallisia aineita kuljetusta varten;
- 9) hänen on ennen ja jälkeen säiliövaunujen täyttöä nesteytetyllä kaasulla otettava huomioon täyttöä koskevat erityistarkastusvaatimukset;
- 10) täyttäessään vaarallista irtotavaraa vaunuun tai konttiin hänen on varmistettava, että täytössä sovelletaan Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen luvun 7.3 määräyksiä.

16 a §

Väylävirasto

Väyläviraston on varmistettava, että:

- 1) järjestelyratapihojen turvallisuusselvitykset on tehty 32 §:n mukaisesti;
- 2) virastolla itsellään on nopea ja esteetön pääsy rautatiekuljetuksen aikana seuraaviin tietoihin:
 - a) junan kokoonpano, josta ilmenee jokaisen vaunun numero sekä vaunutyyppi, jolle se selviä vaunun numerosta;
 - b) jokaisessa vaunussa kuljetettavien vaarallisten aineiden YK-numerot siinä määrin kuin ne on esitettävä rahtikirjassa tai vaunut, jotka on varustettu Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen mukaisesti rajoitettuja määriä osoittavin merkinnöin;
 - c) vaarallista ainetta sisältävien vaunujen sijainti junassa.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut tiedot saa luovuttaa vain sellaisille, jotka tarvitsevat niitä turvallisuus- ja turvatehtäviä tai pelastustoimintaa varten tehtävien edellyttämässä laajuudessa.

17 §

Pakkauksen valmistajan ja jälleenmyyjän tiedonantovelvollisuus

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen 6.1.1.5, 6.3.2.3, 6.4.2.13, 6.5.1.1.4 ja 6.6.1.4 kohdassa tarkoitettujen pakkauksen valmistajan ja myöhemmän jälleenmyyjän on annettava tiedot noudatettavista menettelytavoista sekä kuvaus suljinten ja muiden tarvittavien osien tyypeistä ja mitoista, jotta voidaan varmistua siitä, että kuljetukseen tarjottava pakkaus täyttää säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

20 §

RID- tai ADR-pakkausten käyttö

Vaarallisten aineiden kuljetuksessa saa pakkauksina, kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvia pakkauksia lukuun ottamatta, käyttää myös voimassa olevien RID- tai ADR-määräysten taikka VAK-direktiivin mukaan tyyppihväksytyjä pakkauksia, IBC-pakkauksia ja suurpäälyksiä. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä tarkoitetuissa tapauksissa muovipakkausten pudotuskoe on RID- ja ADR-määräyksistä sekä VAK-direktiivistä poiketen tehtävä -40 °C:n lämpötilassa. Pakkauksessa on tällöin oltava säännösten mukainen merkintä pudotuskokeen lämpötilasta taikka rahtikirjaan tai vastaavaan lähetyskirjaan on tehtävä merkintä: ”Pakkaus ADR/RID-määräysten mukainen, koestettu -40 °C”.

Ulkomailla täytetyn, muualla kuin Suomessa RID- tai ADR-määräysten mukaisesti hyväksytyt paineastian, jota ei ole π -merkitty, saa RID-määräysten mukaisen kuljetuksen päätyttyä Suomessa kuljettaa tyhjennettäväksi ja palauttaa ulkomaille tyhjänä ilman 18 §:ssä tarkoitettua merkintää, jos lähettäjä vakuuttaa rahtikirjassa tai vastaavassa lähetysskirjassa, että paineastia ja sen varusteet ovat kestäviä -40 °C lämpötilaan saakka, seuraavasti: "*Paineastia ja sen varusteet ovat kestäviä -40 °C :ssa*".

23 a §

Kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvat säiliöt

Suomi tunnustaa kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluville säiliöille ja niiden lisälaitteille kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaisesti myös muualla kuin Suomessa suoritettuja ja ulkomaisen yrityksen Suomessa suorittamat vaatimustenmukaisuuden arvioinnit, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioinnit, määräaikaistarkastukset ja muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettavat toimenpiteet.

Jollei kyse ole 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua vaarallisten aineiden kuljetuksesta, kuljetukseen käytettävän, kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvan säiliön ja sen varusteiden materiaalin on kestävä -40 °C :n lämpötilaan saakka.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua materiaalin kestävydestä on säiliössä oltava vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja tähän liittyviä tehtäviä suorittavista tarkastuslaitoksista annetun valtioneuvoston asetuksen (124/2015) 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuusmerkinnän ja tarkastuslaitoksen tunnusnumeron jäljessä merkintä ” -40 °C ” tai muu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymä merkintä.

24 §

Asiakirjat

Lähettäjän on vaarallista ainetta kuljetettavaksi jättäessään annettava VAK-lain 11 c §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annetuissa määräyksissä tarkoitetuissa tapauksissa kuljetuksen suorittajalle rahtikirja tai vastaava lähetysskirja, johon on merkitty edellä tarkoitettujen määräysten nojalla vaaditut tiedot kuljetettaviksi jätetyistä aineista. Jos vaarallisen aineen rautatiekuljetusta kontissa seuraa merikuljetus, lähettäjän on liitettävä rahtikirjaan tai vastaavaan lähetysskirjaan IMDG-säännösten mukainen kontin pakkaustodistus.

Junan jokaisella miehistön jäsenellä on oltava mukana valokuvalla varustettu henkilötodistus, jos kuljetettavan vaarallisen aineen määrä tai aktiivisuus ylittää Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen luvussa 1.10. määrättyt raja-arvot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen ja 9 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettujen kirjallisten turvallisuusohjeiden on oltava mukana kuljetuksen aikana veturissa. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen saavat olla myös sähköisessä muodossa, jos tiedon varmistus-, tallennus- ja käsittelymenettelyt täyttävät lainsäädännön vaatimukset siten, että tiedon todistusvoima ja saatavuus ovat vastaavat kuin paperille painettuja asiakirjoja käytettäessä. Kuitenkin lähettäjän on annettava 1 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen lisäksi, jos kuljetuksen suorittaja niin vaatii.

25 §

Kuljetus

Vaarallista ainetta saa kuljettaa vain tavarajunassa lukuun ottamatta 6 §:ssä tarkoitettuja matkustajien käsimatkatavaroita sekä Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen 7.1.8 kohdassa tarkoitettuja sotilaskuljetuksia ja 7.6 luvussa tarkoitettuja tavaralähetyksiä.

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä määrätyissä tapauksissa vaarallista ainetta saa kuljettaa irrallisena vaunussa, pienkontissa tai säiliössä.

Jos vaarallisen aineen kuljetus on keskeytetty VAK-lain 14 §:n 2 momentissa säädetystä syystä, valvontaviranomainen voi antaa luvan kuljetuksen jatkamiselle varmistettuaan kuljetuksen turvallisuuden. Jos säännöksissä ja määräyksissä olevia vaatimuksia ei voida täyttää eikä valvontaviranomainen ole antanut lupaa jatkaa matkaa, valvontaviranomaisen on annettava kuljetuksen suorittajalle tarvittava hallinnollinen apu. Samoin menettellään, jos kuljetuksen suorittaja ilmoittaa valvontaviranomaiselle, että lähettäjä ei ollut ilmoittanut kuljetuksen suorittajalle kuljetettavan aineen vaarallisia ominaisuuksia ja jos kuljetuksen suorittaja kuljetussopimuksen ehtoihin vedoten pyytää, että vaarallinen kuorma puretaan, hävitetään tai tehdään vaarattomaksi.

26 §

Radioaktiivisten aineiden kuljetusten hyväksyminen ja ilmoittaminen

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen luvussa 5.1 määrätyissä tapauksissa lähettäjän on haettava hyväksyntä radioaktiivisten aineiden kuljetukseen Säteilyturvakeskukselta ja ilmoitettava näiden aineiden kuljetuksista Säteilyturvakeskukselle.

26 a §

Säteilysuojeluohjelma ja johtamisjärjestelmä

Sillä, joka kuljettaa tai tilapäisesti säilyttää radioaktiivista ainetta, on oltava säteilysuojeluohjelma, jollei Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen 1.7 luvussa toisin määrätä. Säteilysuojeluohjelmassa on esitettävä toteutettavat toimenpiteet radioaktiivisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä aiheutuvan säteilyaltistuksen estämiseksi ja rajoittamiseksi. Nämä toimenpiteet on suhteutettava säteilyaltistuksen määrään ja todennäköisyyteen. Ennen kuljetus- tai säilytystoimintaan ryhtymistä säteilysuojeluohjelma on toimitettava tiedoksi Säteilyturvakeskukselle.

Jollei Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen 1.7 luvussa toisin määrätä, toiminnanharjoittajan on laadittava toimintojen vaatimuksenmukaisuuden varmistamiseksi toiminnassaan sovellettava johtamisjärjestelmä radioaktiivisten aineiden kuljetusta ja Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen 1.7.1.3 kohdan tarkoitettuja toimenpiteitä varten.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun johtamisjärjestelmän on perustuttava sellaisiin vaatimuksiin tai ohjeisiin, joita Säteilyturvakeskus pitää hyväksyttävänä. Johtamisjärjestelmän on oltava Säteilyturvakeskuksen saatavilla.

27 §

Vaarallista ainetta sisältävien vaunujen käsittelyturvallisuus ratapihoilla

Vaarallista ainetta sisältävän säiliövaunun on oltava ratapihalla, satamassa tai muussa vastaavassa paikassa alueella, johon on asiattomilta pääsy kielletty. Jos vaarallista ainetta sisältävää säiliövaunua joudutaan säilyttämään tilapäisesti ratapihalla, satamassa tai muussa vastaavassa paikassa, säilyttämisestä on tehtävä ilmoitus paikallisille pelastusviranomaisille pelastusviranomaisen kanssa sovitulla tavalla.

Räjähteitä sisältävien vaunujen tilapäisestä säilytyksestä ratapihalla on tehtävä ilmoitus paikalliselle pelastusviranomaiselle Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä määrätyissä tapauksissa.

27 a §

Tilapäisen säilytysalueen turvaaminen

Jos kuljetettavan vaarallisen aineen määrä tai aktiivisuus ylittää Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen luvussa 1.10 määrätyt raja-arvot, sovelletaan VAK-lain 11 d §:n 4 momenttia vaarallisen aineen kuljetukseen liittyvään tilapäiseen säilytykseen terminaalissa, ratapihalla ja muulla vastaavalla alueella. Terminaalin, ratapihan ja muun vastaavan alueen on mahdollisuuksien mukaan oltava hyvin valaistu, yleinen pääsy alueelle estetty ja alue muutoinkin huolellisesti turvattu.

28 §

Viranomaiset

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia ja niihin liittyvää tilapäistä säilytystä. Suomesta lähteviä ja Suomeen tulevia vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia ja niihin liittyvää tilapäistä säilytystä valvovat myös Tulli ja Rajavartiolaitos kumpikin toimialallaan. Ensisijainen valvontavastuu myös tällöin on Liikenne- ja viestintävirastolla.

Säteilyturvakeskus toimii radioaktiivisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvissä asioissa valvojana yhteistyössä 1 momentissa mainittujen viranomaisten kanssa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi asettaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen kohdassa 2.2.62.1.9 tarkoitettuja biologisia tuotteita koskevia lisävaatimuksia tai rajoituksia.

Ruokavirasto voi asettaa lisävaatimuksia tartuntavaarallisia aineita sisältävän eläinperäisen materiaalin kuljetukselle irtotavarana Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen kohdan 7.3.2.6.1 mukaisesti.

31 b §

Erityiskoulutuksessa opetettavat aiheet

Tehtäväkohtaisen 31 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöstöryhmien koulutuksen on sisällettävä ainakin seuraavat aihealueet:

- 1) kategorian 1 veturinkuljettajat ja vastaavia tehtäviä suorittavat henkilöt:
 - a) junan kokoonpano, vaaralliset aineet ja niiden sijoittaminen junassa;
 - b) poikkeustilannetyypit;
 - c) toiminta kriittisissä poikkeustilanteissa, toimenpiteet oman junan ja viereisten raiteiden liikenteen suojaamiseksi;
- 2) kategorian 1 vaihtotyöntekijät ja vastaavia tehtäviä suorittavat henkilöt:
 - a) vaihtotyölipukkeiden nro 13 ja 15 merkitys;
 - b) suojaetäisyys Liikenne- ja viestintäviraston liitteen 7.5.3 kohdan mukaisesti;
 - c) poikkeustilannetyypit;
- 3) kategoriaan 2 kuuluvat vaununtarkastajat, kuormausneuvojat ja vastaavia tehtäviä suorittavat henkilöt:
 - a) vaunujen tekniset tarkastukset;
 - b) GCU-sopimuksen mukaiset tekniset tarkastukset niiden henkilöiden kohdalla, jotka suorittavat RID-määräysten mukaiseen kansainväliseen kuljetukseen liittyviä tarkastuksia;
 - c) 9 §:n 3 momentissa tarkoitettut tarkastukset niiden henkilöiden kohdalla, jotka suorittavat kyseisiä tarkastuksia;
 - d) poikkeustilanteiden tunnistaminen;

- 4) kategorian 3 liikennettä ohjaavat henkilöt, junasuorittajat, kauko-ohjaajat, asetinlaimiehet, vaihdemiehet ja vastaavia tehtäviä suorittavat henkilöt:
- a) kriittisten poikkeustilanteiden hallinta;
 - b) järjestelyratapihojen sisäiset pelastussuunnitelmat.

32 §

Ratapihojen turvallisuus selvitykset

Jokaisen ratapihalla toimivan rautatieyrityksen on toimitettava VAK-lain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu turvallisuus selvitys Väylävirastolle, joka kokoaa ja täydentää koko ratapihaa koskevan yhtenäisen turvallisuus selvityksen. Turvallisuus selvityksessä on otettava huomioon rautatieyrityksen lisäksi muut ratapihalla toimintaa harjoittavat.

Väyläviraston on pyydettävä turvallisuus selvityksestä ja sen sisältämästä sisäisestä pelastussuunnitelmasta lausunto alueen pelastuslaitokselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä aluehallintovirastolta. Väylävirasto tekee lausuntokierroksen jälkeen tarvittavat muutokset turvallisuus selvitykseen ja toimittaa lopullisen selvityksen Liikenne- ja viestintävirastoon hyväksyttäväksi. Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava Väylävirastolle turvallisuus selvitystä koskevat johtopäätöksensä kohtuullisessa määräajassa. Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava hyväksytty turvallisuus selvitys Väylävirastolle, alueen pelastuslaitokselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä aluehallintovirastolle. Väylävirasto toimittaa hyväksytyt turvallisuus selvityksen rautatieyritykselle.

Turvallisuus selvityksen laatijoiden on tarkistettava turvallisuus selvitys ja saatettava se ajan tasalle, jos:

- 1) ratapihan toiminnassa on tapahtunut suuronnettomuuden vaaraa lisäävä muutos;
- 2) onnettomuus- ja vaaratilanteiden selvittelyssä on ilmennyt huomioon otettavia seikkoja;
- 3) ratapihan välittömään läheisyyteen liittyvien alueiden kaavoituksessa tapahtuu turvallisuuden kannalta merkittävä muutos; tai
- 4) Liikenne- ja viestintävirasto sitä pyytää.

Väyläviraston on yhdessä ratapihalla toimivien rautatieyritysten ja tarvittaessa muiden ratapihalla toimintaa harjoittavien kanssa arvioitava riskit sekä tarkistettava ja saatettava turvallisuus selvitys ajan tasalle kuitenkin vähintään joka viides vuosi. Väyläviraston on pyydettävä päivitettävästä turvallisuus selvityksestä sisäisine pelastussuunnitelmineen lausunto alueen pelastuslaitokselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä aluehallintovirastolta. Muilta osin turvallisuus selvityksen päivityksessä noudatetaan mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

Liikenne- ja viestintäviraston on vähintään joka kolmas vuosi tarkastettava järjestelmällisesti ratapihat, joilta edellytetään turvallisuus selvitys. Tarkastuksiin on kutsuttava mukaan Väylävirasto, alueen pelastuslaitos ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä aluehallintovirasto.

34 §

Onnettomuudet ja niistä tehtävät ilmoitukset

Jos vaarallisen aineen kuljetuksessa sattuu onnettomuus, jonka seurauksena kuljetettavan aineen vuotamisesta tai muusta syystä aiheutuu henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahingon vaara, kuljetuksesta, kuormauksesta taikka purkamisesta vastuussa olevan on ilmoitettava tapahtuneesta välittömästi hätäkeskukselle, annettava pelastusviranomaisille niiden tarvitsemat tiedot ja ryhdyttävä tilanteen edellyttämiin sopiviin suojatoimenpiteisiin.

Jos vaarallisen aineen kuormauksen, kuljetuksen tai purkamisen taikka säiliön sekä irtotavaravaunun ja -kontin täytön yhteydessä sattuu Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen kohdassa 1.8.5 tarkoitettu onnettomuus, kuormaajan, täyttäjän, kuljetuksen suorittajan ja vastaanottajan on kunkin toiminnassaan tapahtuneesta onnettomuudesta annettava kuukauden kuluessa onnettomuudesta raportti Liikenne- ja viestintävirastolle ja Onnettomuustutkintakeskukselle. Jos kyseessä on radioaktiivisen aineen kuljetus, raportti annetaan myös Säteilyturvakeskukselle. Raportin on oltava Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä olevan mallin mukainen. Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvästä rautatieonnettomuuksien tutkinnasta säädetään erikseen.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa merkittävistä onnettomuuksista RID-määräyksissä tarkoitettua onnettomuusselostuksen kansainvälisen rautatiejärjestön (*OTIF*) sihteeristölle.

36 §

Säteilyraja-arvojen ylityksestä annettavat ilmoitukset ja muut toimenpiteet

Jos radioaktiivisten aineiden kuljetuksen yhteydessä huomataan säteilyn annosnopeutta tai radioaktiivista saastetta koskevien Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen mukaisen raja-arvojen ylitys, vastaanottajan, kuljetuksen suorittajan ja lähettäjän on ilmoitettava ylityksestä muille kuljetuksen osapuolille ja Säteilyturvakeskukselle Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen liitteen kohdan 1.7.6 mukaisesti sekä ryhdyttävä muihin Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen mukaisiin toimenpiteisiin raja-arvojen ylityksestä aiheutuvien vaarojen poistamiseksi.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2018

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Lainsäädäntöjohtaja Silja Ruokola